

Jaarverslag 2010

NEAG Alternatieven voor Geweld
Vossiusstraat 20
1071 AD Amsterdam
tel. (020) 670 52 95
www.neag.nl

Voorwoord

10 jaar en geen reden tot feest!

Voor de tiende maal een voorwoord voor het jaarverslag van NEAG Alternatieven voor Geweld. Op dat moment kijk je automatisch terug. Niet alleen op het afgelopen jaar, maar ook op de jaren daarvoor. Wat is de stand van zaken? Hebben we iets bereikt van de doeleinden, waarvoor NEAG werd opgericht? Hoe ziet de balans er na 10 jaren uit?

Om een antwoord op die vragen te vinden moeten we de oorspronkelijke doelstelling van NEAG nog eens teruglezen. De statuten zeggen hierover:

- het leveren van een bijdrage aan transformatie van conflicten en reductie van geweld, in Nederland en elders;
- het leveren van een bijdrage aan een cultuuromslag, zoals verwoord in de VN resolutie nummer A/Res/53/25.

Lezend in de jaarverslagen van de afgelopen jaren en dat over 2010 hieronder kan gesteld worden, dat we aan deze doelstellingen een behoorlijke bijdrage geleverd hebben.

In de loop der jaren is de organisatie gewijzigd. Er hebben verschuivingen en veranderingen plaats gevonden. Mensen gingen en kwamen. Het werk is in deze jaren eerder toe- dan afgenomen. De netwerken, waarin NEAG opereert, zijn verder geprofessionaliseerd en intensiever gaan samenwerken. Ook van staf en bestuur van NEAG werd en wordt steeds meer gevraagd.

Daar staat tegenover, dat voor kleine organisaties als NEAG steeds minder ruimte bestaat op de 'markt'. Tegenover het geweld, waarmee grote organisaties o.m. op het terrein van de internationale samenwerking en natuur- en milieu het grote publiek kunnen bereiken kunnen de organisaties op het terrein van vrede niet of nauwelijks een gelijkwaardige rol spelen. 'Vrede' is niet in de mode, het bekt niet, het betaalt niet. Dat wil niet zeggen, dat het werk, dat NEAG doet niet meer nodig is. Integendeel, de ontwikkelingen in bijvoorbeeld Noord Afrika laten zien hoe snel oorlogssituaties bereikt kunnen worden. En hoe noodzakelijk permanente inzet voor een rechtvaardige samenleving met gelijkwaardigheid voor iedereen is.

In het verslagjaar werd het bestuur van NEAG opnieuw geconfronteerd met de gevolgen van het permanente gebrek aan voldoende financiële armslag om het werk te kunnen doen. Hebben we tot nu toe met veel creativiteit financiële problemen altijd kunnen oplossen, dat lukte in 2010 niet meer. Om die reden hebben we ontslag moeten aanvragen voor onze stafleden. Dat deed en doet ontzettend pijn. Met veel inzet en enthousiasme hebben zij zich vele jaren ingezet voor het werk van NEAG. Wij zijn hen veel dank verschuldigd en hopen, dat al hun ervaring niet verloren zal gaan bij de voortzetting van het NEAG werk.

Voor het bestuur breekt een tijd aan om zich opnieuw te bezinnen over de voortzetting van het werk. Zelf denken we dat organisaties als NEAG meer dan nodig zijn in het huidige

tijdsgewricht, waarin het militaire denken nog steeds de overhand heeft. Vrede breng en bereik je niet met wapens! Daarbij prijzen we ons gelukkig met onze heel trouwe achterban. Maar hoeveel werk kunnen we nog op ons nemen, welke taken zetten we voort, waar moeten we noodgedwongen een punt achter zetten? De lezers van dit jaarverslag dagen we uit om mee te denken aan het beantwoorden van deze vraag.

Ted L.E. Strop-von Meijefeldt
voorzitter

Inleiding

Het afgelopen jaar 2010 was voor *NEAG Alternatieven voor Geweld* een veelbewogen jaar. Er werden opnieuw verschillende projecten uitgevoerd die op uiteenlopende manieren bijdroegen aan het bieden van een alternatief voor geweld. Deels gebeurde dat vanuit het NEAG zelf, deels opnieuw vanuit onze rol als secretariaat van het netwerk *People Building Peace Nederland*.

Met dit eind 2004 mede door ons opgerichte netwerk ging het echter niet goed. Enkele organisaties haakten af en er waren problemen met het innen van de jaarlijkse contributie. Daardoor was *PBP-NL* in de loop van het jaar niet meer in staat om het vele werk van het NEAG te vergoeden. Te lang is het NEAG-bestuur ervan uitgegaan dat de betalingsachterstand alsnog zou worden voldaan. En toen deze zo groot was geworden dat het niet langer verantwoord was nog verder door te gaan, was voor de stafleden niet direct ander betaald werk voorhanden. Zodoende zag het bestuur zich genoodzaakt om hen met ingang van het nieuwe jaar te ontslaan. Gelukkig zijn zij bereid om voorlopig als vrijwilliger nog een aantal werkzaamheden voor het NEAG te verrichten. Het bestuur zal hen weer op projectbasis in dienst kunnen nemen als er voldoende middelen zijn en projecten met betaalde stafkosten gerealiseerd worden. Zo blijft hun expertise beschikbaar.

Inmiddels is het NEAG wel schuldenvrij, maar ondanks inspanningen van de stuurgroep van *PBP-NL* is er nog steeds sprake van een aanzienlijke vordering waarvan het de vraag is of deze op korte termijn kan worden geïnd. Dat beperkt onze mogelijkheden om nieuwe projecten op te pakken aanzienlijk. Het treurigst is echter dat onze jarenlang inzet om de afstemming en samenwerking te bevorderen tussen de vele organisaties die willen werken aan een cultuur van vrede en geweldloosheid, niet tot duurzame resultaten heeft geleid. En dat terwijl die samenwerking zeker in de huidige tijd toch hard nodig is.

In dit jaarverslag beschrijven we het werk dat door ons in 2010 is uitgevoerd. Ook besteden we aandacht aan de organisatie en tenslotte gaan we dieper in op de fondsenwerving en financiën. In de bijlage vindt u een overzicht van de baten en lasten.

1. Het werk van het NEAG in 2010

In dit hoofdstuk beschrijven we een aantal projecten die *NEAG Alternatieven voor Geweld* in 2010 heeft uitgevoerd. Aan één belangrijk onderdeel hebben we een apart hoofdstuk gewijd en dat betreft ons werk ter ondersteuning van de coalitie *People Building Peace Nederland*. De activiteiten die we in dit eerste hoofdstuk beschrijven, vormen geen uitputtend overzicht, maar ze geven wel een goede indruk van ons overige werk.

- **Ondersteuning Nonviolent Peaceforce**

NEAG Alternatieven voor Geweld is de Nederlandse lidorganisatie van *Nonviolent Peaceforce*. Deze organisatie voert op verzoek van lokale vredes- en mensenrechtenorganisaties civiele vredesmissies uit in Sri Lanka en op de Filippijnen. Vorig jaar is ook gestart met een nieuwe missie in het zuiden van Soedan en er is een haalbaarheidsonderzoek gedaan naar de mogelijkheden van een missie in Georgië.

Deze missies worden uitgevoerd door goed getrainde vredeswerkers, afkomstig uit alle delen van de wereld en ze worden gefinancierd met donaties van particulieren, van internationale ngo's en van een aantal regeringen. Een van de medefinanciers is Cordaid. Mede door toedoen van *NEAG* krijgt de missie op de Filippijnen ook financiële steun van de Nederlandse ambassade in Manilla. De missie in Zuid-Soedan wordt grotendeels betaald door de regering van België.

Het werk van *Nonviolent Peaceforce* als belangrijke organisatie op het gebied van unarmed civilian peace keeping krijgt steeds meer internationale erkenning. Eind 2009 werd NP officieel gevraagd voor het internationale waarnemersteam dat toeziet op het vredesproces tussen de Filippijnse regering en het Moro Islamic Liberation Front (MILF). Het team wordt gevormd door de Mindanao Volksvergadering, vertegenwoordigers van Maleisië, Japan, Brunei en Libië, NP en het Internationale Rode Kruis. Sindsdien zien zij samen toe op de naleving van de door beide partijen ondertekende akkoorden, waaronder een staakt-het-vuren en hervatte vredesonderhandelingen.

Van groot belang is ook de nieuwe missie in Soedan. Daar werd in januari 2011 een referendum gehouden over de vraag of het olierijke zuiden van Soedan zich al dan niet zal afscheiden. Aan het einde van de burgeroorlog tussen het noorden en het zuiden is in 2005 afgesproken dat de bevolking van Zuid-Soedan zich in een referendum hierover zou kunnen uitspreken. De regering in Khartoum probeerde lange tijd het referendum uit- en liefst af te

stellen. Twee Soedanese organisaties, het Institute for the Promotion of Civil Society (ICPS) en de Sudanese Organisation for Nonviolence and Development, hebben daarom NP gevraagd zijn expertise in te zetten om te voorkomen dat voorafgaand aan en tijdens het referendum het geweld weer zou oplaaien.

Met steun van de Belgische overheid zijn civiele preventieteams gevormd met de taak om zichtbaar aanwezig te zijn, burgers die gevaar lopen te beschermen en de dialoog te bevorderen tussen de bij het conflict betrokken partijen. De teams, die geleid worden door Soedanese medewerkers, werken nauw samen met traditionele leiders, met organisaties van vrouwen en jongeren en ook met het leger. Uiteindelijk is het referendum vreedzaam verlopen.

Marijke Haffmans is vanuit het NEAG lid van de Interlink groep die de taak heeft om de communicatie te bevorderen met en tussen de Europese lidorganisaties van Nonviolent Peaceforce.

- **Workshops 'Help Increase the Peace'**

Een belangrijke taak van het NEAG is het verspreiden van goed werkende methoden van geweldloze conflicthantering. Een van die methoden is het Alternatives to Violence trainingsprogramma dat in de 70-er jaren door de Quakers in de VS is ontwikkeld. Onze partnerorganisatie Diversity Joy ontwikkelde een succesvolle AVP-versie voor jongeren: Help Increase the Peace .

Samen met Diversity Joy organiseerden we eind november 2010 voor de tweede maal een HIP-week voor een groep van 20 jongeren van 18-28 jaar uit 8 Europese landen. We konden daarbij kiezen uit niet minder dan 70 aanmeldingen. Een belangrijk criterium daarbij was dat het ging om jongeren met een migrantenachtergrond of die werken als vrijwilliger met jongeren. En dat ze over mogelijkheden beschikten om het geleerde in eigen land te gaan toepassen.

Het programma bestond opnieuw uit een reeks korte, vrolijke workshops over geweldloze conflicthantering en erkenning van de ander, door jongeren aan jongeren. De deelnemers hebben niet alleen zelf nieuwe vaardigheden geleerd en inzichten verworven, ze hebben ook geleerd om zelf deze workshops te geven door het hier gewoon te doen.

Het programma is gefinancierd met bijdragen van het Grundtvig programma van de Europese Unie en de Haëlla Stichting.

- **Learning Partnership**

Het genoemde Grundtvig programma biedt ook mogelijkheden voor ervarings-uitwisseling en samenwerking met ander Europese organisaties door het vormen van een zogenaamd Learning Partnership. Op dit moment neemt het NEAG deel aan een samenwerking met organisaties uit Hongarije, Slowakije, Polen, Noorwegen en Duitsland. Om beurten organiseert ieder een werkbezoek voor deelnemers vanuit de andere partnerorganisaties.

In oktober was het NEAG aan de beurt en verzorgden we een programma in Amsterdam dat onder meer bestond uit bezoeken aan het Jongerenservicepunt in Westerpark en het BijlmerParktheater in Amsterdam-Zuidoost. We hebben workshops gegeven of georganiseerd over buurtbemiddeling, *restorative circles* voor *multi problem* gezinnen en voor incidenten in de openbare ruimte en het bouwen van denktanks in de eigen omgeving of in een wijk. De Slowaakse partner heeft workshops verzorgd over *community organising in the public area* en strategische planning. Het was een druk en zeer gevuld programma, dat, zo blijkt uit de evaluaties door de deelnemers, de toon gezet heeft voor de werkbezoeken die in 2011 zijn gepland in Noorwegen, Hongarije en Slowakije.

- **Platform Vrouwen en Duurzame Vrede**

Vanaf de oprichting heeft NEAG deelgenomen aan het Platform VDV. Deelnemers zijn verschillende (vrouwen)vredes- en diasporaorganisaties. Het Platform heeft in 2010 gewerkt aan de vernieuwde uitgave van de brochure 'Vrouwen, Vrede, Veiligheid', een bijgewerkte uitgave over Resolutie 1325 van de VN Veiligheidsraad. Deze resolutie gaat over het versterken van de deelname van vrouwen bij het voorkomen en oplossen van gewapende conflicten, bij vredesopbouw en het beschermen van vrouwen en meisjes tegen seksegerelateerd geweld, in het bijzonder verkrachting als oorlogswapen. Gelijktijdig kwam ook een Engelse versie van de brochure uit. In maart werd een expertmeeting gehouden onder de titel 'Partners voor 1325: hoe verder?' Deze dag ging vooral over de vraag wat diasporaorganisaties nodig hebben om hun inzet naar de 'thuislanden' effectief te doen zijn.

Op 19 oktober werd mede door VDV een grote viering georganiseerd ter gelegenheid van het 10-jarig bestaan van Resolutie 1325. Tijdens deze bijeenkomst werd door politici uit alle politieke partijen toegezegd, dat de inzet van ons land voor de implementatie van het Nationaal Actieplan (NAP) 1325 in de komende jaren moet worden voortgezet. Om die reden heeft het Platform zich samen de partners uit overheid en ngo's in de afgelopen periode gebogen over een bijgesteld NAP voor de jaren 2012 – 2015. Eind 2011 moet dit werk afgerond zijn.

- **Verdere samenwerking in Europa**

Marijke Haffmans nam namens het NEAG deel aan de jaarvergaderingen in Lillehammer van het European Network Civil Peace Services (EN.CPS) en van de Europese lidorganisaties van Nonviolent Peaceforce.

Namens EN.CPS nam het NEAG ook in 2010 deel aan aan het werk van de Gender Peace and Security werkgroep (GPS) van EPLO. De vergaderingen vonden voornamelijk plaats per telefoon of Skypeverbinding, eenmaal werd in Brussel bijeengekomen. De leden van de werkgroep informeren elkaar over activiteiten in de diverse landen, bewaken de voortgang in Brussel met betrekking tot de implementatie van Resolutie 1325 en de internationale rol van de EU op het terrein van vrouwen, vrede en veiligheid. De koppeling van het Nederlandse 1325 werk aan dat van Brussel en van de VN geeft aan de inzet van het NEAG een extra dimensie.

2. People Building Peace Nederland

Op initiatief van Oxfam Novib en NEAG is eind 2004 de coalitie People Building Peace Nederland (PBP-NL) gevormd. Sindsdien heeft NEAG Alternatieven voor Geweld hierin een coördinerende rol en vanaf 2007 heeft het NEAG het secretariaat op zich genomen. Dat hield onder meer in het onderhouden van contacten met de aangesloten organisaties, het werven van nieuwe organisaties, het organiseren van het jaarcongres, het verzorgen van de externe communicatie en het voorbereiden van de vergaderingen van de stuurgroep.

People Building Peace Nederland is een netwerk van meer dan 40 partnerorganisaties, variërend van Euro's voor Vrede tot Radio La Benevolencia en van IKV Pax Christi tot Oxfam Novib.

In 2010 lag de nadruk op twee projecten waarop we hieronder verder zullen in gaan, te weten de viering van de Internationale Dag voor de Vrede op 21 september en de ontwikkeling van een Lokale Vredesindex.

- **Viering Day4Peace**

In 2009 besloten PBP-NL en de stichting Vrede van Utrecht 2013 om samen jaarlijks een groot programma te organiseren onder de titel Day4Peace. Het afgelopen jaar viel de dag samen met Prinsjesdag. In het voorjaar heeft de stuurgroep van People Building Peace Nederland (PBP-NL) de koningin benaderd met het verzoek om in de Troonrede aandacht te schenken aan Day4Peace. Dat is helaas niet gebeurd, maar haar opvolger krijgt in 2021 een nieuwe kans, want dan valt Prinsjesdag opnieuw op 21 september!

Toch was Day4Peace een groot succes. Zo organiseerde Marijke Haffmans voor 22 groepen, in totaal voor 500 studenten van diverse ROC's in de regio Utrecht, op school een workshop over geweldloze conflicthantering. De workshops werden belangeloos gegeven door onder meer de Stichting Oikos, Mediation door Leerlingen en de Stichting Vredeseducatie. Aan dezelfde groepen leerlingen zijn, ter voorbereiding van de centrale middaghappening in Tivoli, in voorafgaande weken raplessen gegeven waarin zij zelf TroonVrederaps maakten. De beste rappers traden op tijdens een drukbezocht programma in Tivoli. Daar konden de leerlingen ook kennismaken met de jongeren van Boeit me dat! Zij zetten zich er als kinderen van werknemers bij onder meer ambulancebedrijven en busondernemingen, voor in om een halt toe te roepen aan het geweld waar hun ouders te vaak mee te maken hebben. De jongeren in de zaal waren hier diep van onder de indruk.

Samen met de Stichting Eduniek organiseerden we op het Utrechtse stadhuis een stoomtraining mediation voor gemeenteraadsleden die gegeven werd door leerlingen uit groep 7 en 8 van een vreedzame basisschool. NEAG-directeur Henk Zandvliet heeft op het stadhuisplein de Vredesthermometer, een kunstwerk dat het vreedzame gehalte van de stad Utrecht zichtbaar maakt, aan de gemeente aangeboden.

Eind augustus hadden we al samen met Eduniek aan alle basisscholen in Nederland een mailing gestuurd voor Day4Peace. Daarin stond een hele mooie TroonVredeles rond een krantenbericht: De Vrede is uitgebroken! en het idee om een Prinsjesdagfeestje te organiseren en de kinderen daarvoor een TroonVrede te laten schrijven. We deden ook een oproep om een levend vredesteeken te maken, waarvan de foto gepubliceerd kon worden op een speciale website van WarChild, en om de vredesvlag uit te steken. Veel scholen gaven aan de oproep gehoor en de beelden ervan waren o.m. te zien in het Jeugdjournaal.

- **Lokale Vredesindex**

Een van de doelen uit het Actieplan van People Building Peace Nederland luidde: 'De Nederlandse overheid voert op alle niveaus een actief en samenhangend vredesbeleid'. Tijdens het Jaarcongres 2009 is uitgebreid gesproken over de vraag hoe een dergelijk beleid op lokaal niveau eruit zou moeten zien. Ook werd gepraat over de vraag of we het resultaat als een soort van wensenlijst aan gemeenten zouden moeten voorleggen.

Gekozen werd voor een andere aanpak, namelijk de ontwikkeling van een Lokale Vredesindex naar het voorbeeld van de Global Peace Index (zie: www.visionofhumanity.org) die de vredesprestaties van landen laat zien. Dit laatste initiatief wordt ondersteund door een groot aantal Nobelprijswinnaars voor de Vrede.

Dit initiatief kondigden de stuurgroep van PBP-NL direct na de raadsverkiezingen van 3 maart 2010 aan in een brief aan alle gemeenteraden. Daarbij vroegen we ook aan de gemeenten om voor de nieuwe raadsperiode 2010-2014 zélf een lokaal vredesbeleid te formuleren.

Vervolgens organiseerde Henk Zandvliet een reeks van creatieve denksessies voor uiteenlopende groepen deelnemers over de vraag hoe het vreedzame gehalte van een gemeente kan worden gemeten. Deze sessies leverden vele tientallen mogelijke indicatoren op voor de Lokale Vredesindex.

Tijdens een expertmeeting werden deze daarna ondergebracht in een viertal clusters:

- **Sociale cohesie en actief burgerschap:** hieronder vallen niet alleen indicatoren als buurtbemiddeling en de mate van participatie van vrijwilligers, maar ook het aspect gender,
- **Veiligheid:** zowel de objectieve als de subjectieve veiligheid, het aantal geweldsdelicten, de mate waarin sprake is van discriminatie,
- **Internationale oriëntatie:** stedenbanden of jumelages, de prestaties van de huisbankier (sommige onderdelen van de Eerlijke Bankwijzer), Fairtrade, inzet tegen klimaatverandering en voor de Millennium Development Goals.
- **Vredeseducatie:** bijv. het aantal Vreedzame Scholen, de viering van Day4Peace, Mayor of Peace, vredesvlaggen, een vredesprijs.

Als volgende stap besloot de werkgroep die door PBP-NL voor dit project was ingesteld, om een groep studenten van de Universiteit Utrecht een advies te laten opstellen over de vraag welke de definitieve indicatoren zouden moeten worden. Nadat zij hun advies hadden uitgebracht moest het project helaas worden stilgelegd, omdat het NEAG niet langer over secretariaatsuren voor PBP-NL kon beschikken om hieraan te werken.

Op dit moment onderzoekt de werkgroep hoe financiering kan worden gevonden voor een vervolg, waarbij op basis van de vastgestelde criteria daadwerkelijk onderzocht gaat worden hoe alle Nederlandse gemeenten scoren. Op termijn wordt ook gedacht aan een Lokale Vredesindex die ook buiten Nederland gebruikt kan gaan worden.

3. Organisatie

Het bestuur heeft in 2010 zeven maal vergaderd. De bestuursleden hebben ook andere bijdragen geleverd; als vertegenwoordiger van het NEAG, op praktisch gebied bij de organisatie of als voorzitter van bijeenkomsten.

De samenstelling van het bestuur bleef in 2010 grotendeels dezelfde: Ted Strop-von Meijenfeldt (voorzitter), Jan Schaake en Pim van den Bosch (penningmeester). Daarnaast werd het bestuur uitgebreid door het toetreden van Jeannette Mak. De staf van het NEAG werd net als in 2009 gevormd door Henk Zandvliet als directeur en Marijke Haffmans als programmamanager.

Een regelmatig terugkerend onderwerp van bespreking in het bestuur was de moeilijke financiële situatie van het NEAG. Door gebruik te maken van de tijdelijke regeling voor werktijdverkorting kon hierin enige verlichting worden gebracht. Daarnaast is meermalen gesproken over de noodzaak om het aantal donateurs verder te vergroten en ook op andere manieren niet projectgebonden inkomsten te verwerven. Daarbij werd vastgesteld dat een renovatie van de NEAG-website hiervoor een basisvoorwaarde is. Om die reden is hieraan voor 2010 een belangrijke prioriteit toegekend.

Ook in 2009 genoot het NEAG weer de gastvrijheid van het Genootschap der Vrienden (Quakers) aan de Vossiusstraat in Amsterdam. Naast een subsidie in de huisvestingskosten ontvangen we jaarlijks een financiële bijdrage voor onze activiteitenkosten, waarvoor het NEAG de Quakers zeer erkentelijk is.

4. Fondswerving en Financiën

- **Volgt**